

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

ISSN: 1857- 7628



**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2010**

YEARBOOK

ГОДИНА 2

VOLUME II

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF ECONOMICS



**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF ECONOMICS**

За издавачот:
Проф. д-р Ристо Фотов

Издавачки совет Editorial board

Проф. д-р Саша Митрев	Prof. Sasa Mitrev, Ph.D
Проф. д-р Лилјана Колева - Гудева	Prof. Liljana Koleva - Gudeva, Ph.D
Проф. д-р Ристо Фотов	Prof. Risto Fotov, Ph.D
Проф. д-р Трајко Мицески	Prof. Trajko Miceski, Ph.D
Доц. д-р Круме Николоски	Ass. Prof. Krume Nikoloski, Ph.D
Доц. д-р Крсте Шајноски	Ass. Prof. Krste Sajnoski, Ph.D
Пом.асс м-р Влатко Пачешкоски	Assist. Vlatko Paceskoski, M.Sc
Пом.асс м-р Тамара Јованов Марјанова	Assist. Tamara Jovanov Marjanova, M.Sc

Редакциски одбор Editorial staff

Проф. д-р Ристо Фотов	Prof. Risto Fotov, Ph.D
Проф. д-р Трајко Мицески	Prof. Trajko Miceski, Ph.D
Доц. д-р Круме Николоски	Ass. Prof. Krume Nikoloski, Ph.D
Доц. д-р Крсте Шајноски	Ass. Prof. Krste Sajnoski, Ph.D

Главен и одговорен уредник Managing & Editor in chief

Проф. д-р Трајко Мицески	Prof. Trajko Miceski, Ph.D
--------------------------	----------------------------

Јазично уредување Language editor

Даница Гавриловска-Атанасовска (македонски јазик)	Danica Gavrilovska-Atanasovska (Macedonian)
--	--

Техничко уредување Technical editor

Славе Димитров	Slave Dimitrov
Благој Михов	Blagoj Mihov

Печати Printing

Печатница „2-ри Август“ - Штип	„Vtori Avgust“ - Stip
Тираж - 300 примероци	Printing No 300

Редакција и администрација Address of editorial office

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип	Goce Delcev University
Економски факултет	Faculty of Economics
бул „Крсте Мисирков“ бб	Krste Misirkov b.b., PO box 201
п.фах 201, 2000 Штип, Македонија	2000 Stip, R of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENT

Д-р Ристо Фотов, д-р Еленица Софијанова Интелектуалниот капитал и новата економија	9
Д-р Ристо Фотов, Катерина Фотова Глобалната финансиска криза и нејзините последици врз светската економија	17
Доц. д-р Круме Николоски Креирање на економско-социјален модел состојба и перспективи	27
Петар Клетникоски, проф. д-р Трајко Мицески Членството на Република Македонија во светската трговска организација со посебен осврт на трговската размена со земјоделско-прехранбени производи	35
Проф. д-р Трајче Мицески Чистата совесност како фактор за вистинско лидерство	43
Проф. д-р Т. Мицески, м-р К. Чабулева, м-р Д. Јошески Анализирање на зависноста помеѓу бруто-домашниот производ и трговијата на мало во Република Македонија во период од 1990 до 2009 година со примена на економетриски модели	51
Проф. д-р Трајче Мицески Улогата на лидерството во детерминирањето на културата во организацијата	63
Доц. д-р Александар Костадиновски Рамка на ефективното здравствено опфаќање framework of effective health care coverage	77
Доц. д-р Александар Костадиновски Концептот и принципите на националните здравствени сметки The concept and principles of national health accounts	89
М-р Дарко Лазаров Други инструменти на надворешно-трговската политика	103



М-р Дарко Лазаров Режими на девизен курс	113
М-р Душко Јошески д-р Трајко Мицески Стапката на смртност на доенчињата како последица на сиромаштијата, пер capita доходот, бројот на доктори и популациониот раст во САД	123
М-р Емилија Митева-Кацарски Трговските текови во глобализираниот свет.....	133
М-р Емилија Митева - Кацарски Европска централна банка	143
Доц. д-р Крсте Шајноски Инвестиционите фондови - недоволно развиен сегмент на пазарот на капитал во Република Македонија	153
М-р Тамара Јованов-Марјанова Значење на истражувањето на пазарот за креирање на ефективни стратегии на работење	165
М-р Љупчо Давчев Стратегија на дистрибутивните канали и нивното влијание во вредносната верига	175
Доц. д-р Маргарита Матлиевска Конститутивните договори на Европската унија и нејзините стратегии низ призма на одржливиот развој	187
Доц. д-р Маргарита Матлиевска Тековни филозофии на развојот.....	201
М-р Марина Радосављевиќ - Бојчева Имплементација на средствата од Програмата КАРДС во Република Македонија	211
М-р Марина Радосављевиќ - Бојчева Имплементација на средствата од Програмата ФАРЕ во Република Македонија.....	223

М-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска Анализа на билансот на состојба од аспект на корпоративното управување	237
М-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска Анализа на билансот на успех од аспект на корпоративното управување	247
М-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска Финансиско известување - цели и задачи	255
М-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска Извештај за готовински текови.....	265
М-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска Методи на финансиска анализа	275
М-р Стеван Габер Оправданост за примена на буџетски дефицит	285
М-р Стеван Габер, м-р Василка Габер Начини за финансирање на буџетскиот дефицит	293
М-р Христина Серафимовска Претприемачко однесување - фактор за економски развој.....	301



ПРЕДГОВОР

Економскиот факултет во Штип, е основан на 27 март 2007 година како дел од Универзитетот “Гоце Делчев”. Почетоците на оваа високообразовна институција ги карактеризира силен елан и ентузијазам, преточени во голема желба да се твори и придонесе во унапредување на високообразовните процеси во Република Македонија. Се разбира, сето ова е во согласност со евроинтегративните процеси на постојана примена на усвоените европски методи и стандарди во научно-образовниот процес за обезбедување на квалитетно образование за нашите студенти.

Пред Вас е второто издание на Годишниот зборник на Економскиот факултет. Тој претставува потврда во остварување на целите на Економскиот факултет кои се состојат во: образување на стручно-научни кадри од областа на меѓународната економија, здравствениот менаџмент, финансискиот менаџмент, банкарство, финансии и осигурување; сметководство, финансии и ревизија и менаџмент и претприемништво на прв циклус на студии и економија на европска унија, здравствен менаџмент и MBA-менаџмент на втор циклус на студии. Се разбира, дека на тој начин придонесуваме во промовирање на научно-истражувачката работа, со што се поттикнува унапредувањето на научната и развојната мисла во функција на нивна примена во секојдневниот живот.

Особено радува фактот што со свои трудови се пројавуваат нашите млади научно истражувачки кадри.

Штип, јуни 2011 година

Проф. д-р Ристо Фотов

ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ - ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ

М-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска

Abstract

Financial reports are universally accepted tool for analyzing the operation of a business entity. Properly interpreted they reveal how a company works and how well it worked in the past.

The main objective of financial reporting is to provide information that will benefit current and potential investors, creditors and other interested parties in making investment, credit and other business decisions. Thus, users of this information can assess the value, timeline and uncertainty in achieving the future cash inflows and outflows of the company (future cash flows). This information is essential in assessing the company's ability to generate net cash inflows that will provide a return on investment to investors and creditors.

Key words: *analyze, financial statements, financial reporting.*

Вовед

Финансиските извештаи се универзално прифатено средство за анализа на работењето на еден деловен ентитет. Правилно интерпретирани, тие откриваат како работи една компанија и колку добро работела во минатото.

Инвеститорите купуваат акции на пазарот со очекување дека ќе добијат дивиденда, како и пораст на вредноста на акциите, со релативен степен на сигурност во безбедноста на нивната инвестиција. Кредиторите одобруваат заеми со очекување за заработка на камата, како и враќање на главнината од страна на кредитираните субјекти. Во овој процес на инвестирање инвеститорите и кредиторите пресметуваат одреден процент на ризик, со кој се искажува веројатноста очекувањата од вложувањата да не бидат остварени. Анализата на финансиските извештаи, како посебна вештина, може да им помогне на сите нив да ја предвидат вредноста на очекуваните враќања, како и да го проценат ризикот придружен на нивните инвестиции и заеми.



Менаџерите и сопствениците на компаниите го користат процесот на анализа на финансиските извештаи за идентификување и проценка на главните промени во трендот, вредноста и односите поврзани со нивните оперативни, инвестициони и финансиски активности. Анализата на финансиските извештаи претставува организиран пристап на извлекување релевантни информации од финансиските извештаи, кои се користат во процесот на деловното одлучување.

Финансиските извештаи и нивната анализа можат многу да ја зголемат шансата за успех во инвестирањето, кредитирањето и одлучувањето, преку обезбедување на основа, средства и техники кои професионалните аналитичари ги користат на дневна база.

Компаниите кои ги публикуваат своите финансиски извештаи трошат премногу средства во подготовката на информации, кои што е можно подобро би ги претставиле нивните оперативни и финансиски перформанси.

1. Задачи на финансиското известување

Главна цел на финансиското известување е да обезбеди информации кои ќе ги користат сегашните и потенцијални инвеститори, кредитори и други заинтересирани субјекти во донесувањето инвестициони, кредитни и други деловни одлуки. На тој начин корисниците на овие информации можат да вршат проценка на вредноста, роковите и несигурноста во остварувањето на идните готовински приливи и одливи на компанијата (идните готовински текови). Оваа информација е основна во проценката на способноста на компанијата да генерира нето готовински приливи со кои ќе се обезбеди враќање на инвестициите на инвеститорите и кредиторите.

Инвеститорите и кредиторите на компанијата (како сегашни, така и идни) се директно заинтересирани за идните готовински текови од дивиденди, камати, како и продажба, отплата и доспевање на акциите и заемите. Остварливоста на тие планирани готовински текови зависи од тоа со колку готовински средства располага компанијата во сегашноста, и уште поважно, од нејзината способност да генерира доволно средства да ги исплати вработените и добавувачите, да ги задоволи останатите оперативни потреби, да ги исполнува должничките обврски навреме, да врши реинвестирање во своите основни активности и да дистрибуира готовина на сопствениците (пример, да исплатува дивиденда).

Финансиското известување не е цел сама за себе. Тоа е средство за комуницирање кое им стои на располагање на корисниците на информациите содржани во финансиските извештаи и им овозможува донесување на одлуки преку избор од повеќе можни алтернативи. Оттука

и целта на финансиското известување потекнува токму од интересите и потребите на корисниците на финансиските извештаи.

Разбирањето на концепциската основа на системот на финансиското известување и подготвувањето на финансиските извештаи е основен предуслов за финансиската анализа. Финансиските извештаи обезбедуваат информации за средствата (ресурсите), обврските, добивката, готовинските текови и акционерската главнина на компанијата. Ефектите од трансакциите и другите настани поврзани со оперативното и финансиско работење на компаниите се евидентираат во соодветните финансиски извештаи: билансот на состојба, билансот на успех, извештајот за парични текови и извештајот за акционерската главнина.

САД имаат најсложен систем на финансиско известување во светот. Деталните сметководствени принципи се дополнети со голем број дополнителни барања. Финансиските извештаи на големите мултинационални компании содржат дополнителни страници и многу од овие компании доброволно објавуваат дополнителни информации, кои им се делат на финансиските аналитичари и на другите заинтересирани корисници.

Барањата за финансиско известување во Европа се разликуваат од таквите барања во САД и другите држави, поради разликите во нивните економии, релевантноста на локалните закони за трговски друштва во развивањето на стандардите за известување, компаративните предности на пазарите на капитал, функционирањето на банките како извори на финансирањето и степенот до кој законите за даноци имаат влијание врз финансиското известување.

Во рамките на Европската унија се направени обиди за намалување на разликите во известувањето. Во 1983 година, ЕЕЦ ја има издадено Седмата директива која стапи на сила во јануари 1990 година. Оваа директива има многу сличности со меѓународната практика, посебно во барањето за издавање на консолидирани финансиски извештаи. Степенот на усогласеност и влијанието врз анализата на финансиските извештаи се согледани по објавувањето на првите финансиски извештаи подготвени во согласност со нив.

Зголемената меѓународна трговија, развојот на мултинационалните компании и финансиските институции, како и зголемената глобализација на пазарот на капитал, значително ги проширија можностите за инвестирање. Доверителите и капиталните инвеститори при донесување на деловните одлуки мораат да го анализираат работењето и на домашните и на странските компании. Сè уште постојните разлики во сметководствените стандарди и стандардите за известување го отежнуваат споредувањето



на домашните компании со компаниите во другите земји. Исто така, бидејќи сметководствените стандарди се поставуваат одделно во секоја земја, тешко се воопштуваат разликите кои постојат помеѓу одделните економии.

Потребата од квалитетно финансиско известување во најразвиените земји и многу постојни пазари, исто така дополнително се зголеми во последните неколку години, со зголеменото осврнување врз обезбедувањето корисни информации за двете страни: домашните и странските доверители од една и капиталните инвеститори од друга страна.

Во еден идеален свет, корисникот на финансиските извештаи би се фокусираше само на два елемента на финансиското известување: нето добивката и акционерската главнина. Доколку финансиските извештаи на сите компании се споредливи (без оглед на потеклото), временски конзистентни и доколку секогаш целосно и реално ја отсликуваат економската состојба на компаниите, анализата на финансиските извештаи би била многу едноставна.

Барањата на финансиското известување претставуваат функција на даночната регулатива, законот за компаниите, компаративната предност на пазарите на капитал и финансиските институции, како и културните разлики. Проширувањето на пазарите на капитал и на меѓународните инвестиции ја наложува потребата од поставување глобални сметководствени стандарди. Хармонизацијата на стандардите за финансиското известување ја врши Меѓународната организација на комисиите за хартии од вредност (IOSCO), Комитетот за меѓународни сметководствени стандарди (IASB) и Европските стандарди за финансиско известување.

2. Извори на податоци за финансиско известување

Од сите извештаи кои компанијата ги издава првенствено за своите акционери, со сигурност еден од најважните е годишниот извештај. Во овој извештај се содржани два вида на информации. Прво, вербалниот дел, најчесто презентира како обраќање од топ менаџментот, ги опишува оперативните резултати на компанијата за изминатата година, како и главните развојни планови кои ќе влијаат на идните активности и работење. Вториот дел на годишниот извештај ги презентира четирите основни финансиски извештаи: извештајот за финансиската позиција на компанијата или билансот на состојба, извештајот за остварениот профит и загуба или билансот на успех, извештајот за паричниот тек и извештајот за акумулирана добивка. Земени заедно, овие извештаи даваат сметководствена слика за оперативната и финансиска состојба на компанијата.

Целта на финансиските извештаи е да му обезбедат на корисникот сет на податоци кои земено збирно, реално ја претставуваат финансиската сила и перформанси на бизнисот. Подготвени и користени правилно, финансиските извештаи ги откриваат можностите на работењето и истовремено обезбедуваат заштита од финансиски малверзации.

Друг извор на податоци за финансиско известување претставуваат забелешките и другите дополнителни обелоденувања. Забелешките се интегрален дел на финансиските извештаи и обезбедуваат податоци за сметководствените методи, претпоставките и проценките кои што се користат од страна на менаџментот на компанијата, за обелоденување на податоците во финансиските извештаи. Тие се формулирани за да им овозможат на корисниците да ги подобрат проценките на износите, временскиот рок и неизвесностите во остварувањето на економските настани, објавени во финансиските извештаи. Финансиските извештаи и забелешките во годишниот извештај подлежат на ревизија.

Нареден извор на финансиски информации претставуваат акционерските извештаи кои содржат корисни дополнителни финансиски и статистички податоци, како и коментари од страна на менаџментот на компанијата. Од компаниите со чии хартии од вредност се тргува јавно, во некои држави се бара да се обезбедат дискусии за заработувачката, кои опфаќаат информирање за: резултатите од работењето, вклучувајќи ја дискусијата за трендовите на продажба и категориите на расходи; извори на капитал и ликвидност, вклучувајќи дискусија за трендовите на паричните текови; перспективите на развојот базирани на познатите трендови и слично.

Многу компании подготвуваат периодични „книги на податоци“, кои содржат дополнителни финансиски податоци и податоци за редовното работење. Списанијата на компанијата наменети за јавноста, исто така, обезбедуваат нови информации на привремена основа. Компјутерските услуги и различните интернет услуги обезбедуваат база на податоци наменета за јавноста и други бизнис вести. Како дополнување на сите останати извори, многу компании одржуваат периодични состаноци или остваруваат конференциски телефонски врски за известување на финансиската заедница за последниот прогрес на компанијата.¹

Податоци за сродната индустрија и други информации за компанијата исто така може да бидат обезбедени од извори надвор од компанијата. Списанијата, бизнис весниците, компјутерската база на податоци, извештаите за инвестициско истражување и публикациите на

1). James Bandler, “How to Use Financial Statements: A Guide to Understanding the Numbers”, Mc Graw Hill Trade, 1994, стр.8.



конкуренцијата се меѓу изворите што може да ги дополнат изворите на финансиски податоци за компанијата која е предмет на анализа.

Сеопфатната анализа на компанијата и добивањето реална слика за нејзиното работење и остварениот резултат бара употреба на сите горенаведени извори на податоци за финансиско известување.

3. Корисници на финансиските извештаи

Како што беше претходно нагласено, целите на финансиското известување и креирањето на финансиските извештаи на компанијата произлегуваат од потребите и интересите на корисниците на тие финансиски извештаи. Потенцијални групи на корисници на финансиските извештаи се следниве:²

1. Капиталните инвеститори. Капиталните инвеститори во компанијата се заинтересирани за нејзината способност да генерира нето готовински приливи, затоа што нивните одлуки зависат од вредноста, рокот и неизвесноста во остварување на тие готовински текови. За еден капитален инвеститор компанијата претставува извор на готовина во форма на дивиденди или зголемување на цената на нивните акции и другите сопственички интереси. Капиталните инвеститори се директно загрижени за способноста на компанијата да остварува нето позитивни финансиски резултати и за тоа како перцепцијата на таквата способност влијае врз цената на сопственичките интереси.
2. Кредитори. Кредиторите, вклучувајќи ги и купувачите на должничките хартии од вредност, обезбедуваат финансиски капитал на компанијата преку позајмување готовина и други средства, неопходни за нејзиното редовно работење. Како инвеститорите и кредиторите се исто така заинтересирани за вредноста, рокот и неизвесноста во остварувањето на идните парични приливи во компанијата. За кредиторот, компанијата е извор на готовина во форма на камата, редовно враќање на долговите и зголемувања на цените на должничките хартии од вредност.
3. Добавувачи. Добавувачите се јавуваат како снабдувачи на компанијата со стоки и услуги, потребни за нејзиното редовно работење. Тие се заинтересирани за проценката на веројатноста дека обврските кои компанијата ги има кон нив ќе им бидат платени на време.
4. Вработени. Вработените ги нудат своите услуги на компанијата. Тие и нивните претставници се заинтересирани во проценка на стабилноста, профитабилноста и развојот на својот работодавател.

2). Financial Accounting Standard s Board, “Conceptual Framework for Financial Reporting – Preliminary views”, 2006, стр.22.

Тие бараат информации кои им помагаат да ја проценат способноста на компанијата континуирано да им ги исплатува платите, пензиите, стимулациите и другите надоместоци.

5. Потрошувачи. За потрошувачите компанијата претставува понудувач на стоки и услуги. Потрошувачите се заинтересирани што попрецизно да ја проценат способноста на компанијата да продолжи континуирано да ги обезбедува бараните стоки и услуги, според очекуваниот квалитет и цена, посебно доколку имаат долгорочна соработка или се целосно зависни од неа.
6. Владата со нејзините агенции и регулаторни тела. Владите и нивните агенции и регулаторни тела се заинтересирани за активностите на компанијата, затоа што тие се на најразлични начини одговорни за ефикасната алокација на економските ресурси. Тие бараат податоци и информации кои им помагаат да ги регулираат активностите на компаниите, преку поставување и примена на даночната политика, водење на националната статистика и слично.
7. Широката јавност. Компанијата може да го изрази своето влијание врз членовите на општеството на најразлични начини. Пример, компанијата може да има значаен придонес за локалната економија преку обезбедување можности за вработување, плаќање даноци, разни добротворни прилози и слично.
8. Менаџментот и управниот одбор на компанијата се исто така заинтересирани за способноста на компанијата да генерира нето готовински приливи, зошто тоа е значаен дел од менаџерската одговорност пред сопствениците на капиталот. Како и да е, менаџментот е одговорен за изготвувањето и веродостојноста на финансиските извештаи, затоа што е во состојба да ја пропише формата и содржината на податоците содржани во нив.

4. **Квалитативни карактеристики на информациите за финансиско известување**

Целта на финансиското известување е да обезбеди информации кои сегашните и потенцијални инвеститори и кредитори ќе ги искористат во процесот на донесување деловни одлуки. Основните квалитативни карактеристики кои треба да ги имаат овие информации за да бидат основа за донесување квалитетни деловни одлуки, се: релевантност, веродостојност, споредливост и разбирливост. Понатаму, овие квалитети на финансиските информации мораат да задоволуваат два основни критериума: материјалност и принцип на приходи кои ги оправдуваат направените трошоци.



За да бидат корисни во донесувањето на ефикасни инвестициони, кредитни и останати одлуки за алокација на ресурсите, информациите до кои доаѓа корисникот мора да бидат релевантни. Релевантната информација им помага на корисниците да ги проценат потенцијалните ефекти од минатите, сегашните и идни трансакции или други настани, на идните парични текови (вредност на предвидување) или да потврдат или коригираат некои свои претходни проценки (потврдна вредност). Друг аспект на релевантноста е навременоста, која бара информацијата да биде достапна на корисниците пред да го изгуби капацитетот да влијае врз донесените одлуки.

Кога се вели дека една информација има вредност на предвидување, тоа не значи дека информацијата нешто предвидува. Инвеститорите, кредиторите и другите корисници ги користат информациите од минатото во формирањето на нивните сопствени рационални очекувања за иднината. Без познавање на минатите настани тие немаат никаква основа за предвидување на иднината.

Финансиските информации кои имаат вредност на потврдување може да потврдуваат минати (или сегашни) очекувања базирани на претходни проценки или може истите да ги коригираат. Информациите кои ги потврдуваат минатите очекувања ја намалуваат неизвесноста (ја зголемуваат веројатноста) дека очекуваните резултати ќе бидат остварени.

Навременоста, која претставува еден аспект на релевантноста на информациите, означува дека информациите кои им помагаат на корисниците во донесувањето на деловните одлуки, треба да им бидат достапни пред да го изгубат капацитетот на влијание врз тие одлуки.

За да биде корисна во донесувањето на инвестициони, кредитни и останати одлуки за алокација на ресурсите, информацијата мора веродостојно да ги претставува економските појави. За економски појави претставени во финансиските извештаи се сметаат економските ресурси и обврски, како и трансакциите и останатите настани и околности кои влијаат врз нив. За да бидат веродостојна репрезентација на овие економски појави, информациите треба да бидат: потврдливи, неутрални и комплетни.

Потврдливоста на информациите подразбира дека многубројните добро информирани и независни корисници со користењето на овие информации би постигнале генерален консензус, но не неопходно и комплетна согласност.

За да биде потврдлива, информацијата не смее да биде предмет на поединечна проценка. Во исто време рангот на можни вредности и поврзани алтернативи исто така треба да биде потврден.

Неутралноста на финансиските информации подразбира отсуство на влијанија кои имаат за цел постигнување некој однапред детерминиран резултат или предизвикување посебен начин на однесување.³

Комплетноста на информациите подразбира вклучување во процесот на финансиско известување на сите потребни информации кои се неопходни за веродостојна презентација на економските појави. Важноста на комплетноста јасно се гледа во контекст на една поединечна ставка од финансиските извештаи.

Споредливоста е квалитет на информацијата која го оспособува корисникот на истата да ги идентификува сличностите и разликите помеѓу две економски појави. Конзистентноста се однесува на користење на еднакви сметководствени политики и процедури, како од период во период внатре во еден деловен ентитет, така и во еден ист период меѓу различни деловни ентитети. Споредливоста на финансиските информации претставува цел, а конзистентноста средство за да се постигне целта.

Разбирливоста претставува квалитет на финансиските информации кој ги оспособува корисниците на тие информации, кои имаат доволно знаење за бизнис и економските активности и за финансиското известување, и кои ги проучуваат тие информации за да им користат во донесување на одлуки, да можат правилно да го интерпретираат и сфатат нивното значење.

Како дополнување на четирите квалитативни карактеристики на финансиските информации, квалитетното финансиско известување е предмет на ограничување на два основни принципа: материјалност и покриеност на трошоците. Овие два принципа се меѓусебно поврзани, зашто и двата даваат одговор на прашањето: зошто одреден тип на информации се вклучени во некој финансиски извештај во одредени околности, а во други не.

Одредена информација за финансиско известување е материјална доколку нејзиното изоставување или погрешно прикажување влијае врз деловните одлуки кои корисниците ги донесуваат врз основа на финансиските извештаи на деловниот ентитет.

Користите од информациите за финансиско известување треба да ги покријат трошоците направени за нивно обезбедување и користење.

3). Financial Accounting Standard s Board, “Conceptual Framework for Financial Reporting – Preliminary views”, 2006, стр. 29.



Заклучок

Зголемената меѓународна трговија, развојот на мултинационалните компании и финансиските институции, како и зголемената глобализација на пазарот на капитал, значително ги проширија можностите за инвестирање. Доверителите и капиталните инвеститори при донесување на деловните одлуки мораат да го анализираат работењето и на домашните и на странските компании.

Финансиското известување не е цел сама за себе. Тоа е средство за комуницирање кое им стои на располагање на корисниците на информациите содржани во финансиските извештаи и им овозможува донесување на одлуки преку избор од повеќе можни алтернативи. Оттука и целта на финансиското известување потекнува токму од интересите и потребите на корисниците на финансиските извештаи.

Целта на финансиските извештаи е да му обезбедат на корисникот сет на податоци кои земено збирно, реално ја претставуваат финансиската сила и перформанси на бизнисот.

Потенцијални групи на корисници на финансиските извештаи се: капиталните инвеститори, кредитори, добавувачи, потрошувачи, вработени, владата, широката јавност и менаџментот на компаниите.

Користите од информациите за финансиско известување треба да ги покријат трошоците направени за нивно обезбедување и користење. Бенефициите од квалитетни информации за финансиско известување водат кон поефикасни инвестициони, кредитни и останати одлуки за алокација на ресурсите, кое за возврат резултира во многу поефикасно функционирање на пазарот на капитал и истовремено пониски трошоци на капиталот за економијата во целост.

Користена литература

- Agarwal Prashad Narain, “Analysis of Financial statements”, National, 1981.
Ball Ray, S.P.Kothari, “Financial Statement Analysis”, McGraw-Hill, 1994.
Berk B. Jonathan, Demarzo M. Peter, “Corporate Finance”, Pearson Addison Wesley, 2007.
Berman Karen, Knight Joe, Case John, “Financial Intelligence: A Manager’s Guide to Knowing what the Numbers Really Mean”, Harvard Business Press, 2006.